

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 455/2022-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **DANCOV, s. r. o.**, Jalovec 56, IČO 45 355 584, zastúpenej advokátom JUDr. PaedDr. Róbertom Monsbergerom Kozákom, advokátska kancelária, Štúrova 17, Liptovský Mikuláš, proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 7 Cb 70/2017-335 z 27. apríla 2022 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 7 Cb 70/2017-335 z 27. apríla 2022 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou č. k. 7 Cb 70/2017-335 z 27. apríla 2022 **z r u š u j e a v e c m u v r a c i a** na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou z 3. augusta 2022 doručenou ústavnému súdu elektronicky toho istého dňa domáha vyslovenia porušenia čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Vranov nad Topľou (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 Cb 70/2017-335 z 27. apríla 2022. Požaduje, aby ústavný súd uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.
2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených listinných dôkazov vyplýva nasledujúci skutkový stav:
3. V súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 7 Cb 70/2017 bola sťažovateľka v postavení žalobkyne, ktorá sa proti žalovanej obchodnej spoločnosti KAIMANA COMPANY, s. r. o. (ďalej len „žalovaná“), žalobou doručenou okresnému súdu 20. augusta 2017 domáhala

zaplatenia sumy 27 600 eur s príslušenstvom oproti povinnosti vrátiť žalovanej lesný kolesový ťahač, pričom žalovaná vzájomnou žalobou požadovala zaplatenie sumy 45 897,79 eur s príslušenstvom.

4. O uplatnenom nároku sťažovateľky rozhodol okresný súd rozsudkom pre zmeškanie č. k. 7 Cb 70/2017-38 z 24. novembra 2017.

5. Uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu z 15. februára 2018 bola žalovaná zaviazaná zaplatiť sťažovateľke trovy konania vo výške 2 546,76 eur.

6. Všetky už uvedené právoplatne priznané sumy sťažovateľka od žalovanej v rámci exekúcie aj vymohla. Exekúcia bola vedená prostredníctvom súdnej exekútorky JUDr. Zuzany Papcunovej z Košíc pod sp. zn. 256Ex 64/18, ako aj pod sp. zn. 256Ex 282/18.

7. Proti rozsudku okresného súdu pre zmeškanie podala žalovaná návrh na jeho zrušenie a uznesením okresného súdu č. k. 7 Cb 70/2017-99 z 1. októbra 2018 bol rozsudok pre zmeškanie zrušený v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Cob 21/2019-177 zo 16. mája 2019, ktorým bolo odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu o zrušení rozsudku pre zmeškanie odmietnuté.

8. Podaním z 8. októbra 2019 uplatnila žalovaná proti sťažovateľke vzájomnú žalobu o zaplatenie sumy 45 897,79 eur s príslušenstvom.

9. Následne podaním z 28. októbra 2019 vzala sťažovateľka žalobu v celom rozsahu späť z dôvodu, že na podklade rozsudku pre zmeškanie z 24. novembra 2017 a uznesenia z 15. februára 2018 viedla proti žalovanej exekúciu, v rámci ktorej priznané pohľadávky vymohla.

10. Uznesením okresného súdu č. k. 7 Cb 70/2017-301 z 2. júla 2020 bolo konanie o zaplatenie žalobou uplatnenej sumy 27 600 eur s príslušenstvom zastavené. Zároveň sa rozhodlo, že sťažovateľka má proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Napokon vzájomnou žalobou uplatnený nárok žalovanej proti sťažovateľke o zaplatenie sumy 45 897,79 eur s príslušenstvom bol vylúčený na samostatné konanie.

11. Uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 7 Cb 70/2017-311 z 28. septembra 2020 bolo rozhodnuté o výške trov konania tak, že žalovaná bola zaviazaná zaplatiť sťažovateľke trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 1 784,26 eur a z ostatných trov konania vo výške 1 656 eur.

12. Podľa názoru vyššieho súdneho úradníka okresného súdu trovy konania sťažovateľky pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku vo výške 1 656 eur, ako aj z trov právneho zastúpenia advokátom, a to za prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie žaloby, späťvzatie žaloby a napokon za vyjadrenie z 27. marca 2020 (vždy po sume 436,54 eur za každý jednotlivý úkon právnej služby). Ďalšie trovy právneho zastúpenia sú tvorené režijnými paušálmi, a to dvakrát po sume 8,84 eur a raz v sume 9,80 eur, resp. v sume 10,62 eur. Pokiaľ sťažovateľka uplatnila aj ďalšie úkony právnej služby, ktoré z obsahu spisu nevyplývajú (napr. ďalšia porada s klientom), ako aj hotové výdavky (cestovné, nočľažné), tieto je potrebné iniciatívne preukazovať. Rovnako je potrebné doložiť doklad, že advokát sťažovateľky je platiteľom dane z pridanej hodnoty. Rozhodovanie o trovách konania *ex officio* nezbavuje stranu a jej advokáta povinnosti poskytnúť súdu vyčíslenie trov (osobitne tých, ktoré súd sám nemôže zistiť z obsahu spisu). Pokiaľ strana ešte neuplatnila trovy

alebo ich nepreukázala, pri určení ich výšky súd prihliada len na údaje známe z konania. Dodatočné vyúčtovanie nie je prípustné.

13. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažovateľka podala sťažnosť, v ktorej uviedla, že vyčíslenie výšky trov jej právneho zastúpenia je nesprávne a vychádza z neúplného zistenia skutkového stavu. Presná špecifikácia trov právneho zastúpenia obsahuje aj úkony právnej služby, ktoré právny zástupca sťažovateľky preukázateľne vykonal a nachádzajú sa v súdnom spise.

14. Podľa názoru sťažovateľky sa vyšší súdny úradník náležite neoboznámil so spisovým materiálom, lebo inak by nemohol tvrdiť, že na priznanie nároku na daň z pridanej hodnoty mal právny zástupca sťažovateľky preukázať, že je jej platiteľom, hoci v skutočnosti požiadavku na zaplatenie dane z pridanej hodnoty vôbec neuplatnil.

15. Zo spisového materiálu je podľa názoru sťažovateľky zrejmé, že jej právny zástupca vykonal okrem priznaných úkonov aj ďalšie úkony právnej služby, za ktoré však odmena priznaná nebola. Ide o predžalobnú výzvu na zaplatenie, vyjadrenie sťažovateľky k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 1. októbra 2018, vyjadrenie sťažovateľky k stanovisku žalovanej z 20. decembra 2018 v súvislosti s odvolaním sťažovateľky, vyjadrenie sťažovateľky k stanovisku žalovanej z 24. marca 2019 v súvislosti s vyjadrením sťažovateľky z 28. januára 2019, porada s klientom, vyjadrenie sťažovateľky k stanovisku žalovanej z 30. apríla 2018, porada s klientom, späťvzatie žaloby a žiadosť o doplnenie odôvodnenia uznesenia.

16. Sťažovateľka ďalej uviedla, že jej právnomu zástupcovi nebola doručená doložka právoplatnosti k uzneseniu o zastavení konania z 2. júla 2020. S touto skutočnosťou bol oboznámený len telefonicky (aj to až na vlastnú žiadosť v septembri 2020). Akonáhle sa dozvedel o nadobudnutí právoplatnosti uznesenia o zastavení konania, zaslal okresnému súdu vyčíslenie trov právneho zastúpenia spolu s podkladmi. Dňa 28. septembra 2020 právny zástupca sťažovateľky telefonicky kontaktoval okresný súd vo veci nadobudnutia právoplatnosti uznesenia o zastavení konania z 2. júla 2020. Namiesto toho, aby okresný súd právnomu zástupcovi doručil doložku právoplatnosti, vydal uznesenie o výške trov konania na ujmu sťažovateľky. Takéto konanie okresného súdu sa javí minimálne ako zneužitie situácie. Nie je preto pravdivé tvrdenie vyššieho súdneho úradníka, podľa ktorého právny zástupca sťažovateľky trovy konania nevyčísľil a nezaslal žiadne vyúčtovanie.

17. Uznesením sudkyne okresného súdu č. k. 7 Cb 70/2017-335 z 27. apríla 2022 bola sťažnosť podaná sťažovateľkou proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu č. k. 7 Cb 70/2017-311 z 28. septembra 2020 zamietnutá. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 6. júna 2022.

18. Podľa konštatovania sudkyne okresného súdu uznesenie okresného súdu o zastavení konania z 2. júla 2020 nadobudlo právoplatnosť 21. júla 2020. O náhrade trov konania rozhodoval vyšší súdny úradník okresného súdu 28. septembra 2020, teda po viac ako dvoch mesiacoch, a keďže nemal v spise k dispozícii žiadne vyúčtovanie, vychádzal z obsahu spisu a úkonov právnej služby, ktoré z neho vyplývajú. Následne právny zástupca sťažovateľky zaslal okresnému súdu vyúčtovanie trov konania, ktoré síce označil ako podanie z 24. septembra 2020, ale okresnému súdu bolo

doručené až 5. októbra 2020, teda už po vydaní uznesenia o výške trov konania z 28. septembra 2020.

19. Podľa názoru sudkyne okresného súdu právny zástupca sťažovateľky mal viac ako dva mesiace času na to, aby okresnému súdu zaslal špecifikáciu trov konania, čo treba považovať za dostatočnú dobu na vyúčtovanie trov konania vzhľadom na dĺžku a náročnosť predmetného sporu.

20. Žiadne zákonné ustanovenie nepodmieňuje rozhodovanie o výške trov konania alebo zaslanie vyúčtovania stranou konania do času, kým súd nezašle stranám doložku právoplatnosti.

21. Pre úplnosť veci treba dodať v súvislosti so zaslaním dodatočného vyčíslenia vo vzťahu k uplatnenému úkonu právnej služby spočívajúcemu v predžalobnej výzve na zaplatenie z 31. marca 2017, že vyšší súdny úradník okresného súdu odmenu za tento úkon správne nepriznal, a to s poukazom na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 207/2019 z 26. septembra 2019, podľa ktorého sa podľa novej právnej úpravy (§ 251 Civilného sporového poriadku) za trovy konania považujú len také výdavky, ktoré vznikli v konaní, teda v období od jeho začatia do jeho skončenia.

22. Sťažovateľke nepatrí ani odmena za jej vyjadrenie k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, za jej odvolanie proti uzneseniu z 1. októbra 2018, za jej vyjadrenie k stanovisku žalovanej z 20. decembra 2018 v súvislosti s odvolaním sťažovateľky, za jej vyjadrenie k stanovisku žalovanej z 24. marca 2019 v súvislosti s vyjadrením sťažovateľky z 28. januára 2019 a za jej vyjadrenie k stanovisku žalovanej z 30. apríla 2018, keďže po ich preštudovaní okresný súd zistil, že všetky tieto úkony sa týkali právoplatného uznesenia okresného súdu v spojení z uznesením krajského súdu o zrušení rozsudku pre zmeškanie. Je teda možné konštatovať, že sťažovateľka v tejto časti (t. j. v časti rozhodovania o zrušení rozsudku pre zmeškanie) bola neúspešná, v dôsledku čoho jej nemožno priznať náhradu trov za úkony právnych služieb, ktoré s tým súviseli.

23. Pokiaľ ide o úkony právnej služby spočívajúce vo vykonaných poradách, okresný súd v čase rozhodovania o trovách konania nemal v súdnom spise žiadne záznamy dokazujúce, že tieto porady boli vykonané.

24. Správne nebola priznaná odmena za úkon právnej služby spočívajúci v žiadosti o doplnenie uznesenia zo 7. júla 2020, keďže nejde o úkon vo veci samej, ale len o návrh na opravu uznesenia v dôsledku písárskej chyby pri vyhotovovaní uznesenia.

25. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 455/2022-13 z 20. septembra 2022 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia sťažovateľky

26. Okresný súd odôvodnil nepriznanie niektorých úkonov právnej služby jednak tým, že vyúčtovanie trov bolo doručené až po vyhotovení uznesenia o výške trov konania, ako aj tým, že sťažovateľka v časti konania týkajúceho sa zrušenia rozsudku pre zmeškanie bola neúspešná, v dôsledku čoho jej nemožno priznať odmenu za úkony právnej služby, ktoré s tým súviseli.

27. Z obsahu spisu vyplýva, že minimálne predžalobná výzva, vyjadrenie k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, odvolanie proti uzneseniu z 1. októbra 2018, vyjadrenie k stanovisku

žalovanej na odvolanie sťažovateľky, vyjadrenie sťažovateľky k stanovisku žalovanej z 24. marca 2019 na jej vyjadrenie z 28. januára 2019, vyjadrenie sťažovateľky k stanovisku žalovanej z 30. apríla 2018, späťvzatie žaloby sťažovateľkou, ako aj jej žiadosť o doplnenie odôvodnenia uznesenia sa v súdnom spise preukázateľne nachádzali. Sťažovateľka má preto nepochybne nárok na priznanie aj týchto trov, a to aj v prípade, že by nepredložila žiadne vyúčtovanie, resp. ho predložila s oneskorením.

28. Rovnako je nelogický názor okresného súdu, podľa ktorého sťažovateľke bola na jednej strane z dôvodu úspechu v konaní priznaná náhrada trov vo výške 100 % uznesením z 2. júla 2020, no na druhej strane sa konštatuje, že sťažovateľka v časti konania týkajúceho sa zrušenia rozsudku pre zmeškanie nebola úspešná, v dôsledku čoho jej nemožno priznať odmenu za úkony právnej služby s tým súvisiace. Totiž so skutočnosťou, že sťažovateľka v časti konania týkajúceho sa rozhodovania o zrušení rozsudku pre zmeškanie bola neúspešná, sa mal okresný súd vysporiadať pri rozhodovaní o zastavení konania v rámci výroku o práve sťažovateľky na náhradu trov konania. Je absolútne neprípustné, ak okresný súd zasahuje do nároku na náhradu trov konania právoplatne priznaného v celom rozsahu (v rozsahu 100 %) takým spôsobom, že následným uznesením ukracuje sťažovateľku o jednotlivé úkony právnej služby s poukazom na jej údajný čiastočný neúspech v konaní. Pritom celkové ukrátenie sťažovateľky predstavuje sumu 3 796,99 eur. Okresný súd teda v rámci toho istého konania vydal dve protichodné rozhodnutia týkajúce sa náhrady trov konania, keď prvým z nich priznal sťažovateľke náhradu trov konania vo výške 100 %, no zároveň druhým z nich priznal v rámci konkrétneho vyčíslenia trov iba ich časť.

29. Právnomu zástupcovi sťažovateľky nebola vôbec doručená doložka právoplatnosti uznesenia č. k. 7 Cb 70/2017 z 2. júla 2020 o zastavení konania. Pritom z § 62 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov vyplýva, že bolo povinnosťou okresného súdu vyhotoviť doložku právoplatnosti ako elektronický úradný dokument a doručiť túto do elektronickej schránky účastníka konania.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

30. Z obsahovo zhodných vyjadrení predsedníčky okresného súdu z 13. októbra 2022 a sudkyne okresného súdu z 10. októbra 2022 doručených ústavnému súdu elektronicky 13. októbra 2022 vyplývajú tieto skutočnosti:

30.1. Odmena za úkon „*predžalobná výzva na zaplatenie*“ nebola priznaná s poukazom na nálezy ústavného súdu, podľa ktorých sa za trovy konania považujú iba také výdavky, ktoré vznikli v konaní.

30.2. Odmena za úkon „*späťvzatie žaloby*“ v skutočnosti bola sťažovateľke priznaná.

30.3. Odmena za úkony „*vyjadrenie sťažovateľky k návrhu na zrušenie rozsudku*“, „*odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu okresného súdu z 1. októbra 2018*“, „*vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu žalovaného z 20. decembra 2018 na odvolanie sťažovateľky*“, „*vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu žalovaného z 24. marca 2019 v reakcii na vyjadrenie sťažovateľky z 28. januára 2019*“ a „*vyjadrenie sťažovateľky k vyjadreniu žalovaného z 30. apríla 2018*“ nebola

priznaná z dôvodu, že podľa názoru okresného súdu tieto úkony sťažovateľky neboli účelné, keďže návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bolo vyhovené, a preto ak okresný súd návrhu žalovanej vyhovel, nebolo zároveň možné zaviazať ho na úhradu odmeny za úkony sťažovateľky. Obrana, resp. vyjadrenia sťažovateľky nepriniesli rozhodnutie v jej prospech. Vo veci samej (žaloby o zaplatenie pohľadávky) bola sťažovateľke priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 % preto, lebo zastavenie konania zaviniła žalovaná, ktorá pohľadávku uhradila po podaní žaloby. Priznanie náhrady trov konania v rozsahu 100 % nie je skutočnosťou, ktorá by odôvodňovala priznanie odmeny za všetky úkony vykonané sťažovateľkou, pretože priznať možno len účelne vynaložené výdavky. Neúspech sťažovateľky v časti rozhodovania o návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nie je možné premietnuť do pomeru úspechu, pretože sa nedá vo veci samej určiť, aký percentuálny pomer znamená neúspech pri rozhodovaní o návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, ktorý je procesným návrhom a nejde v ňom o rozhodnutie vo veci samej. Posúdenie nároku na odmenu za tieto úkony sa premietlo do posudzovania účelnosti týchto úkonov.

30.4. Odmena za dva úkony „*porada sťažovateľky s právnym zástupcom*“ sťažovateľke nepatrí, keďže ku dňu rozhodnutia o výške náhrady trov konania nebol okresnému súdu predložený žiaden dôkaz o tom, že by k takýmto poradám došlo (dôkaz bol do spisu doručený až po rozhodnutí vyššieho súdneho úradníka okresného súdu). Navyše zo záznamov o vykonaných poradách nevyplýva, čo bolo ich obsahom, a to bránilo posúdeniu dôvodnosti týchto porád v trvaní jednej hodiny, ako aj ich účelnosti.

30.5. Odmena za úkon „*žiadost' sťažovateľky o doplnenie odôvodnenia uznesenia*“ nebola sťažovateľke priznaná, keďže tento úkon nespadá pod žiaden z úkonov uvedených v § 13a vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

30.6. K namietanému postupu okresného súdu týkajúcemu sa nedoručenia doložky právoplatnosti treba dodať, že povinnosť vyznačovať doložku právoplatnosti má súdna tajomníčka senátu. Táto z dôvodu odchodu do dôchodku na okresnom súde nepracuje. Právo a povinnosť strany predložiť vyúčtovanie tých trov, ktoré zo spisu nevyplývajú, nie sú zo zákona podmienené zaslaním doložky právoplatnosti. Právoplatnosť uznesenia bola sťažovateľke oznámená telefonicky a je uložená aj v elektronickom súdnom spise, do ktorého má sťažovateľka prístup. Ani elektronické doručenie doložky sťažovateľke a zaslanie vyúčtovania trov sťažovateľkou by zrejme neznamenali priznanie týchto trov, a to z dôvodov uvedených v uznesení sudkyne okresného súdu.

31. Zúčastnená osoba na výzvu ústavného súdu z 29. septembra 2022 nereagovala a k ústavnej sťažnosti sa nevyjadřila. Sťažovateľka napriek výzve ústavného súdu z 2. novembra 2022 právo repliky na vyjadrenia predsedníčky okresného súdu a sudkyne okresného súdu nevyužila.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

32. Podľa čl. 20 ods. 1 prvej a druhej vety ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

33. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom,

ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

34. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie podľa dohovoru (II. ÚS 56/05).

35. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

36. Ústavný súd opakovane (z novšej judikatúry porov. napr. II. ÚS 303/2017, II. ÚS 383/2017) poukazuje na to, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (rovnaké závery porov. napr. aj v I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, z novšej judikatúry pozri II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016, II. ÚS 506/2018, II. ÚS 494/2018, II. ÚS 566/2018).

37. Sťažovateľka namieta názor, podľa ktorého by jej nemala patriť odmena za úkony súvisiace s konaním a rozhodovaním o návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, teda za úkony vymenované v bode 30.3.

38. Podľa sťažovateľky argument okresného súdu, ktorý nepriznanie týchto úkonov právnej služby odôvodnil tým, že sťažovateľka v časti konania týkajúceho sa zrušenia rozsudku pre zmeškanie bola neúspešná (pozri bod 26), nemôže obstať. Záver okresného súdu, ktorý na jednej strane z dôvodu úspechu v konaní priznal uznesením z 2. júla 2020 sťažovateľke náhradu trov vo výške 100 %, no na druhej strane s poukazom na jej neúspech v časti týkajúcej sa zrušenia rozsudku pre zmeškanie odmenu za úkony vynaložené v tejto súvislosti nepriznal, sa javí ako nelogický. So skutočnosťou, že sťažovateľka bola v časti konania týkajúceho sa zrušenia rozsudku pre zmeškanie neúspešná, sa mal okresný súd vysporiadať pri rozhodovaní o zastavení konania v rámci výroku o práve sťažovateľky na náhradu trov konania. Je totiž absolútne neprípustné zasahovať do už právoplatne priznaného nároku na náhradu trov konania v rozsahu 100 % tak, že následným uznesením má byť sťažovateľka ukrátená o jednotlivé úkony právnej služby s poukazom na jej údajný čiastočný neúspech v konaní (pozri bod 28).

39. Podľa názoru okresného súdu vyplývajúceho z uznesenia sudkyne okresného súdu z 27. apríla 2022 sťažovateľke nepatrí odmena za úkony súvisiace s konaním a rozhodovaním o návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, keďže v tejto časti konania bola sťažovateľka neúspešná (pozri bod 22).

40. Podľa obsahovo zhodného stanoviska predsedníčky okresného súdu a sudkyne okresného súdu odmena za úkony súvisiace s konaním a rozhodovaním o návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie sťažovateľke nepatrí preto, lebo tieto úkony nemožno považovať za účelne vynaložené, keďže návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie bolo vyhovené (pozri bod 30.3).

41. Je už na prvý pohľad zrejmé, že v uvedenom smere sa argumentácia sudkyne okresného súdu vyplývajúca z jej uznesenia z 27. apríla 2022 zásadným spôsobom líši od argumentácie predsedníčky okresného súdu vyplývajúcej z jej vyjadrenia k ústavnej sťažnosti z 13. októbra 2022, ale aj od argumentácie sudkyne okresného súdu vyplývajúcej z jej vyjadrenia z 10. októbra 2022, ktorou reaguje na prijatú ústavnú sťažnosť. Kým totiž sudkyňa okresného súdu v uznesení z 27. apríla 2022 nepovažuje za možné priznať odmenu za úkony súvisiace s konaním a rozhodovaním o návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z dôvodu neúspešnosti sťažovateľky v tejto časti konania, zatiaľ predsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti z 13. októbra 2022, ale aj tá istá sudkyňa okresného súdu vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti z 10. októbra 2022 už argumentujú s poukazom na neúčelnosť týchto úkonov, keďže napokon sťažovateľke v tejto (procesnej) časti konania nebolo vyhovené.

42. Inými slovami, možno dospieť k záveru, že predsedníčka okresného súdu, ale aj samotná sudkyňa okresného súdu v rámci konania o prijatej ústavnej sťažnosti ako keby implicitne akceptovali námietku sťažovateľky, podľa ktorej nie je možné zároveň priznať sťažovateľke v rámci zastavenia konania právo na náhradu trov v rozsahu 100 % a následne odmenu za niektoré úkony nepriznať z dôvodu jej neúspechu v časti konania.

43. Pre ústavný súd je smerodajná argumentácia sudkyne okresného súdu vyslovená v jej uznesení z 27. apríla 2022, keďže práve toto uznesenie je predmetom konania o ústavnej sťažnosti.

44. Záver, ku ktorému sudkyňa okresného súdu dospela, nemožno považovať za akceptovateľný. Úspech strany v konaní z hľadiska náhrady trov sa posudzuje z hľadiska jej úspechu vo veci samej, nie z pohľadu jej úspechu v čiastkovej otázke procesnoprávneho významu. Opačný právny názor, ku ktorému dospela sudkyňa okresného súdu, sa javí ako extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, ktoré je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny.

45. Pokiaľ v rámci vyjadrení k prijatej ústavnej sťažnosti predsedníčka okresného súdu a sudkyňa okresného súdu zaujali v danej otázke odlišný názor, podľa ktorého úkony súvisiace s konaním a rozhodovaním o návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie nemožno považovať za účelné, keďže neviedli k úspechu sťažovateľky v tejto časti konania, treba predovšetkým poznamenať, že sťažovateľka nezaujala k tomuto názoru žiadne stanovisko (právo repliky na vyjadrenia predsedníčky okresného súdu a sudkyne okresného súdu totiž nevyužila).

46. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že právny názor predsedníčky okresného súdu a sudkyne okresného súdu nepovažuje z ústavnoprávneho hľadiska za akceptovateľný. Sťažovateľka v reakcii na návrh žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie využila zákonné

prostriedky na presadzovanie vlastného (odlišného) stanoviska, čo rozhodne nemožno považovať za neúčelný postup.

47. Vychádzajúc zo všetkých už uvádzaných skutočností a úvah dospel ústavný súd k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

48. Podľa § 133 ods. 2 a 3 písm. a) a b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd uznesenie okresného súdu č. k. 7 Cb 70/2017-335 z 27. apríla 2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). V ďalšom bude úlohou okresného súdu aplikovať právne závery ústavného súdu na danú vec.

49. Sťažovateľka ďalej namieta argumentáciu okresného súdu, podľa ktorej vyúčtovanie trov doručila až po vyhotovení uznesenia o výške trov konania. To podľa nej nemohlo byť dôvodom na nepriznanie odmeny za úkony uvedené v bode 27, keďže tieto zo súdneho spisu vyplývali. Je tiež podľa sťažovateľky dôležité, že jej právnomu zástupcovi doložka právoplatnosti uznesenia o zastavení konania z 2. júla 2020 nebola vôbec doručená, hoci sa tak malo stať (pozri bod 29).

50. Sudkyňa okresného súdu poukazuje na to, že sťažovateľka mala k dispozícii viac ako dva mesiace na to, aby okresnému súdu zaslala špecifikáciu trov konania, čo treba považovať za dostatočnú dobu. Tiež platí, že žiadne zákonné ustanovenie nevylučuje rozhodovanie o výške trov konania alebo zaslanie vyúčtovania stranou konania do času, kým súd nezašle stranám doložku právoplatnosti, teda také rozhodovanie alebo zaslanie vyúčtovania nie je zaslaním doložky právoplatnosti podmienené (pozri body 19 a 20).

51. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka konkrétne vymenúva úkony, za ktoré podľa jej tvrdenia nebola priznaná odmena, hoci vykonanie týchto úkonov bolo zo súdneho spisu zistiteľné aj bez predloženia vyúčtovania z jej strany. Zoznam týchto úkonov vyplýva z bodu 27. Možno v tejto súvislosti konštatovať, že sťažovateľkou v bode 27 označené úkony zo súdneho spisu naozaj vyplývali, no odmena za ne jej priznaná nebola. Jedinou výnimkou je úkon „*späťvzatie žaloby sťažovateľkou*“, za ktorý jej v skutočnosti odmena priznaná bola.

52. Dosiaľ uvedené vo svojich dôsledkoch znamená, že námietka sťažovateľky, podľa ktorej oneskorené predloženie vyúčtovania trov nemalo mať vplyv na rozhodovanie okresného súdu, sa nevzťahuje na dva úkony spočívajúce v porade právneho zástupcu so sťažovateľkou, keďže tieto nepochybne naozaj zo súdneho spisu nevyplývajú, a teda vyšší súdny úradník okresného súdu o týchto úkonoch v čase svojho rozhodovania vedieť nemohol. Práve v tejto súvislosti je potrebné vysporiadať sa s námietkou sťažovateľky, podľa ktorej oneskorené predloženie vyúčtovania trov spôsobil vlastne okresný súd, ktorý nesplnil povinnosť vyhotoviť doložku právoplatnosti uznesenia z 2. júla 2020 o zastavení konania v elektronickej podobe.

53. V súvislosti s nepriznaním odmeny za uvedené dva úkony právnej služby považuje ústavný súd za dostatočnú a presvedčivú argumentáciu okresného súdu vyplývajúcu z bodov 18 až 20, ale aj obdobnú argumentáciu predsedníčky okresného súdu a sudkyne okresného súdu vyplývajúcu z bodu 30.4. K tejto argumentácii nepovažuje za potrebné nič dodať.

54. Pokiaľ ide o ďalšie úkony uvedené v bode 27, za ktoré sťažovateľke nebola priznaná odmena (s výnimkou vyjadrenia k návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, odvolania proti uzneseniu

z 1. októbra 2018, vyjadrenia k stanovisku žalovanej na odvolanie sťažovateľky, vyjadrenia sťažovateľky k stanovisku žalovanej z 24. marca 2019 a vyjadrenia sťažovateľky k stanovisku žalovanej z 30. apríla 2018, ktoré sa týkali konania a rozhodovania o návrhu žalovanej na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, o ktorých už bola reč), aj v týchto súvislostiach možno považovať argumenty okresného súdu za dostatočné a presvedčivé.

55. V súvislosti s nepriznaním odmeny za predžalobnú výzvu presvedčivé stanovisko okresného súdu vyplýva z bodu 21, resp. z bodu 30.1. Použitú argumentáciu sťažovateľka ani len nespochybňuje (tým menej vyvracia).

56. Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že jej nebola priznaná odmena za späťvzatie žaloby, v skutočnosti jej táto odmena priznaná bola (pozri bod 30.2). Sťažovateľka ani tento záver okresného súdu nijako nenapáda.

57. Čo sa týka odmeny za žiadosť o doplnenie odôvodnenia uznesenia, i tu treba považovať argumentáciu okresného súdu za dostatočnú (pozri body 24 a 30.5) s tým, že sťažovateľka sa s vysloveným záverom ani len nepokúsila polemizovať.

58. Námietky preskúmané ústavným súdom v bodoch 49 až 57 teda neviedli ku kasácii uznesenia sudkyne okresného súdu z 27. apríla 2022. Keďže však na základe skôr preskúmaných námietok bolo toto uznesenie zrušené ako celok, a to na základe oboch sťažovateľkou uplatnených referenčných noriem, neviedol taký postup ústavného súdu k nevyhoveniu neúspešnej časti námietok ústavnej sťažnosti osobitným výrokom. Popísaná okolnosť je však relevantná pre postup okresného súdu po vrátení mu veci na ďalšie konanie v kontexte viazanosti podľa § 134 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu